Aftursvar til ógvisliga andstøðuálitið um KT-heildarskipan til Almannastovuna

HANS PAULI STRØM
landsstýrismaður

Vegna andstøðuna á tingi tekur Jørgen Niclasen, fólkafloksformaður, ógvisliga til orðanna í Dimmalætting, um at eg sum landsstýrismaður hvørki virði løgtingið ella løgtingslógir í samband við ein sáttmála um keyp av eini KT-heildarskipan til Almannastovuna. Hetta sama sigur andstøðumeirilutin við Jørgen Niclasen á odda í álitinum frá Trivnaðarnevndini um sama mál.

Eg vil við hesum fáu orðum gera greitt, at tað sjálvandi ikki er rætt, sum Jørgen fólkafloksformaður, ið eisini er formaður í Trivnaðarnevndini, pástendur.

Aftaná at verklagslógin um nýggja KT-skipan á Almannastovuni varð samtykt á vári í fjør, varð beinanvegin farið undir útbjóðingina millum teir veitarar, sum høvdu verið við til eina sonevnda prekvalifikatión.

Tað komu 3 tilboð inn, og fingu hesi eina sera gjølla viðgerð. Til viðgerðina tryggjaðu vit okkum eisini ráðgeving frá útlendskari serfrøði á hægsta stigi júst í slíkum KT-sáttmálum. Niðurstøðan av viðgerðini og samráðingunum var, at tað eydnaðist at fáa kostnaðin av verkætlanini niður á 18 mió. kr., men ikki niður undir hetta. Tí havi eg tryggjað mær við einum treytaðum sáttmála, ikki at binda landskassan fyrr enn Løgtingið hevur tikið støðu til, um 3 mió. kr. meira kunnu játtast til verkætlanina, aftrat teim 15, sum Løgtingið frammanundan hevur játtað. At sáttmálin er treytaður, merkir í hesum sambandi, at vit kunnu gera okkum leys av sáttmálanum, tá fyrsta verkætlanarstigið, sum er sjálvur greiningarparturin, er liðugt í august í ár.

Í álitinum til verklagslógina frá Trivnaðarnevndini á vári 2007 valdi nevndin ikki at taka undir einari verkætlan fyri 18 mió. kr., sum eg upprunaliga hevði biðið um, av tí at nevndin ikki var sannførd um, at neyðugt var við hesari upphædd til verkætlanina. Men so óviss var nevndin í síni niðurstøðu, at hon segði í álitinum, at um tað ikki eydnaðist mær at fáa "eina líkinda skipan" fyri tær 15 mió. kr. sum vóru játtaðar, so mátti eg koma aftur í tingið við einum væl grundgivnum broytingaruppskoti.

Og tað er júst tað eg havi gjørt

Tí legði eg eitt uppskot til broyting í verklagslógini fyri Løgtingið, so skjótt sum hetta varð møguligt. Og tær útreiðslurnar, sum eru hildnar síðani tann treytaði sáttmálin bleiv undirskrivaður síðsta heyst, eru sjálvsagt allar hildnar væl og virðiliga innan fyri ta fíggjarheimild, sum løgtingið gav mær í fjør. Hetta eru útreiðslur til tann innleiðandi greiningarpartin av verkætlanini - sum undir øllum umstøðum skal gerast, óansæð hvør KT-loysn verður vald.

Løgtingið tók í 2005 støðu til, at ein heildarloysn skuldi finnast á KT-viðurskiftunum á Almannastovuni. Eg, Almanna- og heilsumálaráðið og Almannastovan hava málrættað arbeitt út frá hesum, og gjørt tær neyðugu fyrireikingarnar og útboðið. Og eg tori at siga, at hendan KT-verkætlan er – í øllum lutum – so væl, so gjølliga og so professionelt fyrireikað sum yvirhøvur til ber, og sum vit neyvan áður hava sæð í Føroyum.

Tað er í hesum sambandi serstakliga hugaligt og gleðiligt, at tað er ein føroyskur kt-veitari, sum í kapping við aðrar hevur fingið litið upp í hendur at loysa hesa megnar uppgávuna, og vónandi eisini fær høvi til at fullføra hana.

Amerikanarar vildu ikki privatisera teirra postverk

ÁLVUR DANIELSEN

(Av tí at greinin úr "Klassekampen" manglaði í blaðnum í gjár, prenta vit lesarabrævið hjá Álvi Danielsen umaftur saman við greinini úr "Klassekampen":

Í Føroyum tykist "gandaorðið" enn at vera "privatisering". Men í kapitalistiska "heimlandinum" U.S.A., verða sanniliga gjørd undantøk.

Sí greinina úr "Klassekampen" og les, hví amerikumenn IKKI valdu at "PRIVATISERA" postverkið har!!

Í Føroyum valdu vit at privatisera Postverk Føroya. Nærmast øll argument ella knep vórðu nýtt í fjølmiðlunum at rættvísgera hesa gerð.

Føroya Tele, SEV, Atlantic Airways vm. Standa fyri tørni ella hvussu?

Á sinni var fakfelagið "Føroya Postfelag" kroyst upp í ein krók. Úrslitið var eisini, at starvsfólk við høgum starvsaldri vóru diskriminerað, m. a. vóru fleiri uppsøgd. Tað seinasta nýggja er, at tey eldru postboðini við vunnari endaløn – nøkur eru har enn - í einari umlegging kanska skulu kroystast inn at arbeiða? Ynskir leiðsla og partafelagsnevndin at varðveita hesi starvsfólk yvirhøvur?

Í hesum døgum verður so lýst eftir ungum postbodum, sum helst ongantíð koma at fáa eina endaløn. Ella hvussu? Hvussu verða tey lønt og kanska útlendingar við, nú hurðarnar verða lætnar upp fyri teimum? Verða tey limir í fakfeløgunum?

Eru tad t. d. slíkar leiðslur, sum hon á Postverki Føroya, ið banka á dyrnar í Vinnuhúsinum, í Landsstýrinum og hjá løgmanni við? - og krevja, at hurðarnar eiga at standa víðopnar fyri útlendingum? Hetta fyri at sleppa at "hoppa bukk" við sáttmálar t. e. vunnin rættindi hjá fakfeløgunum.

Eg havi ikki nakað í móti einari varligari broyting av útlendingalógini; men tað skal vera við skili. Hetta er eitt lítið land, og fakfeløgini eiga avgjørt at verða við í hesum arbeiði.

Annars hava amerikumenn skilt, hví tað bara ikki altíð er rætt at privatisera; vinarliga sí greinina.

Góðu tit Ingeborg, Hans og onnur við: Takið tykkum ikki av tí, um tit verða skírd "ómøgulig" og so hitt "globalisering, skilja tit ikki"? Tað hava onnur roynt m. a. gamla Føroya Postfelag; men søgan hevur víst, at tey høvdu veruliga nakað at vera bangin fyri. Standið tí fast!

"Arbeidermakt i USA

Klassekampen 17.11.2007

Dag Seierstad dag. seierstad@stortinget.no" dag.seierstad@stortinget.no

Postansatte konkurranseutsettes av EU, men ikke i USA. Hvorfor?

Mens postansatte i Europa går på nederlag etter nederlag i kampen for å opprettholde opparbeidede lønns- og arbeidsvilkår, har kollegene i USA klart å holde deregulering, privatisering og lønnsdumping unna - så langt.

Det betyr ikke at pådriverne for deregulering er svakere i USA enn i Europa. Bush-regjeringen har - med god støtte fra høylytte og ressurssterke pressgrupper - satt mye inn på å tvinge fram konkurranse om postleveranser. Men til nå har organisasjonene til de postansatte klart å slå alle slike framstøt tilbake.

En langvarig dragkamp endte - foreløpig - 20. desember 2006 da en ny postlov ble vedtatt enstemmig(!) av Senatet. Den fastslår at USPS (US Postal Service) fortsatt skal være et statseid selskap med enerett til å levere vanlig brevpost og med ansvar for å levere post seks dager i uka. Loven endrer heller ikke lønns- eller velferdsordninger for postansatte, arbeidsvilkår eller faglige rettigheter.

Bakgrunnen for et så oppsiktsvekkende vedtak i et land som USA er en lang og effektiv kampanje der organisasjonene til de postansatte har jobba tett sammen med ledelsen innen USPS og med viktige brukermiljøer. Argumentene har spent vidt - fra hensynet til viktig infrastruktur i spredtbygde strøk til personvern og stabil, forutsigbar postgang. Men aller viktigst for troverdigheten bak alliansebygginga har det vært at organisasjonene til de postansatte har gått aktivt inn i de omstillingene som trengtes da post så å si over natta skulle konkurrere med internett og andre avanserte teletjenester.

Så godt som alle forslag fra det offentlige utvalget som president Bush hadde satt i arbeid, ble avvist:

*Leveranse av enkeltpakker skal ikke skilles ut og konkurranseutsettes - slik fraktselskapet UPS agiterte for. USPS skal fortsatt ha enerett på slikt.

*Tariff-forhandlingene innen posten skal ikke overvåkes og overprøves av Posttilsynet.

*Postansatte skal ikke ut av de offentlige pensjonskassene for at de i stedet skal få forhandle om pensjoner og sjukeforsikring med arbeidsgiveren USPS.

*Alderspensjonene for postansatte skal ikke settes ned fra 67 - 75 prosent til 50 prosent av månedslønna.

*Det økonomiske ansvaret for militærpensjoner som postansatte har opptjent, skal ikke overtas av postselskapet USPS.

Ett tap gikk de postansatte likevel på. De har heretter ikke krav på sjukelønn før det er gått tre dager. Slik er det ikke for andre statsansatte i USA.

Fagforbundene fikk igjennom at USPS kan sette opp portotakstene i takt med konsumprisindeksen. Hensikten var å gi storleverandører av post den forutsigbarheten de kan trenge for å investere i fortsatt bruk av post i stedet for andre alternativ.

Fra 1994 har postforbunda forberedt seg på denne styrkeprøven. En dramatisk arbeidskonflikt i 1970 førte fram til en postlov som styrka faglige rettigheter og som la grunnlaget for tariffavtaler som fikk slutt på at postvesenet var en lavlønnsbransje.

Utover på 1990-tallet ble postbransjen i stigende grad en torn i øyet på de markedsliberale kreftene. Den ble sett på som en anakronisme i ei tid da utskilling, nedbygging, konkurranseutsetting og privatisering var dagens tekst.

Angrepene mot postmonopolet til USPS økte i styrke etter hvert som postmonopolene forsvant ellers i verden. Angrepene kom fra kurer- og fraktselskap som ville snappe godbiter fra det vanlige postmarkedet, fra utenlandske postselskap som ville inn og konkurrere og fra mektige krefter innen næringslivet som kunne spare store beløp hvis konkurranse kunne tvinge lønninger og priser nedover innen postbransjen.

Organisasjonene til de postansatte møtte utfordringene ved å utvikle en brei allianse med fagforeninger, lokale myndigheter, næringsliv i spredtbygde strøk, viktige brukere av postsendinger og andre miljøer som så seg tjent med et postselskap med ansvar for universelle tjenester. Denne alliansen har jobba tett sammen i over et tiår med budskapet: Hva hjelper det folk flest om det blir billigere å sende brev og pakker dersom posttilbudet svekkes, lokalsamfunn rammes og venner og bekjente må ned i lønn, flytte vekk eller miste jobben?

Amerikansk fagbevegelse har vært på defensiven i tiår. Hardere konkurranse, privatisering av offentlig virksomhet og rikelig tilgang på innvandrere har skapt en situasjon der arbeidsgivere stadig kutter kostnader for å underby hverandre. Faglig kamp kan fort framstilles som en trussel mot egen arbeidsplass. Bare hver åttende lønnstaker er nå medlem av en fagforening - mot hver tredje for 50 år sia.

De 500.000 postansatte er blant de få som er godt organisert i USA. Det fins fire fagforbund som organiserer dem. Postbudene i byene og i landdistriktene har hvert sitt fagforbund. Kontoransatte, ansatte på postkontor, vedlikeholdspersonale og sjåfører har sitt forbund. Det har også de som jobber med de store posttransportene.

Organisasjonsprosenten er høy - også i internasjonal sammenlikning. Av USAs 220.000 bypostbud er 92 prosent organisert.

Mens tyske postansatte (se Klassekampen forrige lørdag) må se langt etter ei offentlig minstelønn på 8 euro timen (68 kroner), ligger snittlønna i de fire postforbunda i USA fra 35 til 38 dollar timen, altså rundt 200 kroner timen.

Det er derfor naturlig nok at forbundsleder William Young med en viss stolthet fastslo - i en høring i Kongressen - at de postansatte nyter godt av «middel-klasse-lønn» i et postvesen som ikke er offentlig subsidiert og som tilbyr brukerne billigere porto enn overalt ellers i verden. Det siste har jeg ikke kontrollert, men et 30 grams brev har en porto innenlands på 41 cent - rundt 2,20 kroner. Det er i hvert fall billigere enn i det Europa der posten konkurranseutsettes og privatiseres.

Dag Seierstad er EØS-rådgiver for SVs stortingsgruppe og landsstyremedlem i SV."